

На найвищу посаду в США від демократів також претендують письменниця, політична діячка, активістка Маріанна Вільямсон та адвокат Роберт Кеннеді-молодший.

- Республіканська партія

Вдруге очолити країну прагне 45-й президент США Дональд Трамп.

Серед інших кандидатів-республіканців: губернатор штату Флорида Рон ДеСантіс, колишня представниця США при ООН Ніккі Гейлі, підприємець Вівек Рамасвами, колишній віце-президент США Майк Пенс, американський сенатор Тім Скотт, бізнесмен Перрі Джонсон, экс-губернатор Арканзасу Аса Гатчінсон, колишній губернатор штату Нью-Джерсі Кріс Крісті, губернатор штату Північна Дакота Дуг Бургум, колишній член Палати представників США Вілл Герд, радіоведучий Ларрі Елдер, бізнесмен і пастор Раян Бінклі.

Один кандидат уже вибув із перегонів. Це мер Маямі, республіканець Френсіс Суарес. Він завершив свою передвиборчу кампанію в серпні – після того, як не потрапив на перші дебати.

- Партія зелених

Від цієї партії свою кандидатуру висунув політичний активіст, філософ, письменник, науковець і викладач Корнел Вест.

Зробивши висновок, можна сказати, що виборча система в США базується на складній, але ретельно виваженій моделі, що має на меті забезпечити рівність та уникнути можливості концентрації влади. Вибори 2024 року вже відзначаються активною участю ряду потенційних кандидатів від різних політичних партій.

*Клусович Артем Валерійович
Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Гончарова О.С.
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди*

ПЕРШИЙ З'ЇЗД НАРОДНОГО РУХУ УКРАЇНИ

Наприкінці 1980-х років в Україні набирає сили національно-демократичний рух, спрямований на відродження української державності та незалежності. Однією з провідних сил цього руху стає громадсько-політична організація «Народний Рух України», створена у вересні 1989 року. Утворення Народного руху України було зумовлено демократичними процесами, які почалися в СРСР після проголошення в 1985 році новообраним Генеральним Секретарем ЦК КПРС Михайлом Горбачовим курсу на перебудову, ось основні з них: зростання національної свідомості українців наприкінці 1980-х років та прагнення до незалежності, економічна та політична криза в СРСР, Чорнобильська катастрофа 1986 року, яка підірвала довіру до радянської влади, політика гласності та перебудови в СРСР, що дозволила створювати громадські організації.

Поява Руху була історично, соціально та психологічно обумовленою. Це явище народилось у Києві серед інтелігенції, переважно в письменницькому середовищі, і набувало поширення в Україні. Першою була створена Тернопільська крайова організація Руху. Її установча конференція відбулася 24 березня 1989 року. До керівного органу крайової організації були обрані Богдан Бойко, кандидат економічних наук, Марія Каземко, студентка-заочниця Київського університету, Георгій Петрук-Попик, поет, а головою крайової організації було обрано поета Михайла Левицького. Другою в Україні організацією НРУ був Львівський крайовий Рух, третьою – Київський. Створення у всіх регіонах України крайових осередків Руху свідчило про своєчасність та природність виникнення ідеї створення альтернативної КППС-КПУ організації, програмовою метою якої було відродження нації, демократизацію суспільства та державний суверенітет України.

Діяльність регіональних організацій Руху сприяла консолідації національно-демократичних сил, що зробило можливим проведення 8-10 вересня 1989 року у Києві першого з'їзду Народного Руху України. У конференц залі Київської політехніки у ці дні зібралось 1109 осіб, що представляли близько 280 тисяч членів Руху, згуртованих у 1247 організаціях. Серед присутніх були 110 депутатів, 300 запрошених, 33 народних депутати СРСР, 228 членів і кандидатів в члени КППС, 984 осіб представників української інтелігенції. Слід зазначити, що співдоповідачі, а також виступаючі не висували терміну «незалежна Україна», вони поки що не уявляли її за межами СРСР. Можна назвати лише Левка Лук'яненка та В'ячеслава Чорновола, які зазначили природне право українського народу на власну незалежність, яка не завадить російському народові та іншим народам.

З'їзд прийняв низку документів, серед яких найважливішим була Програма НРУ. «Преамбула» першої Програми НРУ була присвячена жорсткій критиці радянської системи, що в останнє десятиріччя ХХ століття опинилася у стані гострої кризи – політичної, економічної, соціальної, ідеологічної, моральної. У Програмі підкреслювалось, що запобігти загальнонаціональній катастрофі неможливо без об'єднання зусиль всіх патріотичних і перейнятих почуттями історичної відповідальності сил України незалежно від місця проживання, національної й релігійної приналежності, партійності, соціального стану, культурно-освітнього цензу, статі й віку.

У першому розділі Програми НРУ «Принципи, цілі, напрямки й способи діяльності Руху» підкреслювалось, що головною метою діяльності Рух визначає побудову в Україні демократичного й гуманного суспільства, в якому буде досягнуто справжнє народовладдя, добробут народу й умови для гідного життя людини, відродження та всебічний розвиток української нації, забезпечення національно-культурних потреб усіх етнічних груп республіки й створення суверенної української держави. В розділі, зокрема, говориться про те, що Рух сприятиме розвитку національно-державного будівництва, скерованого на перетворення України в демократичну правову державу, покликану

забезпечити вільний розвиток особистості, захист прав людини й нації, безперешкодне здійснення основних демократичних свобод. У наступних розділах зазначалося, що зміст основних напрямків діяльності Руху включає боротьбу за забезпечення недоторканості особи її житла, таємниці листування, телефонних розмов, телеграфних повідомлень, охорони таємниці особистого життя та приведення Конституції України у повну відповідність із положеннями основних міжнародних політико-правових актів з цього питання. Багато уваги було приділено питанню права народів на визначення форми та способу свого буття, політичного статусу та устрою своєї держави. НРУ наголошував, що він виступає за побудову на Україні суспільства, що базується на засадах гуманізму, демократії та соціальної справедливості; за створення в Україні громадянського суспільства. У документі визначалось, що тільки зі зламом адміністративно-командної системи господарювання, утвердженням економічного суверенітету республіки можливе реальне подолання економічної кризи, забезпечення добробуту і вільного всебічного розвитку людини. Рух виступав за право громадян України на вільний вибір місця проживання та місця застосування своїх сил і можливостей, а також обстоює вільне переміщення між соціальними групами і однакові початкові можливості для вихідців із різних соціальних прошарків населення; Рух вважав за необхідне визначення в республіці економічно вмотивованого прожиткового мінімуму особи з постійною публікацією даних про нього, про доходи різних груп населення та індекси цін. У програмі порушувався й ряд інших питань соціально-економічного, політичного, культурного екологічного розвитку України.

Таким чином, перший з'їзд НРУ став знаковою подією у суспільно-політичному житті України періоду перебудови за важливістю прийнятих документів і за впливом на подальший розвиток суспільних процесів в Україні. Він наніс удар по всебічній монополії у житті суспільства КПРС-КПУ та заклав основу для розвитку українського національного руху і досягнення незалежності України.

Ковальова Катерина Олександрівна
Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. Колесник А.О.,
доц. Мануєнкова О.О.

HISTORY OF CHEESE

The Origins. Cheese is an ancient food whose origins predate recorded history. There is no conclusive evidence indicating where cheesemaking originated, either in Europe, Central Asia or the Middle East, but the practice had spread within Europe prior to Roman times and, according to Pliny the Elder, had become a sophisticated enterprise by the time the Roman Empire came into being.